

פרוטוקול מס' 26/ד -

מסיבת ועדת הכספים
שהתקיימה ביום ג', כ"ו כסלו תשס"ו - 21.12.54
בשעה 09.05

נרכחים:

י. גורי - היו"ר
ח. אריאב
א. ס. גניחובסקי
ט. דיין
א. הרצפלד
ק. לוז
א. סטופ
י. פורדר
ח. רובין
ז. ספר

מזמנים:

ד"ר לנדאו - מנהל הארנובה
מר הלוי - מנהל חטיבת הסזון, מסדר הטסחר
והתעסיה
מר קיסרון - מסדר המספטים
מר בזק - מזכיר הוועדה

סדר-היום:

1. תיקון בתקנות הארנובה לפיצויי נזקי מלחמה;
2. דמי-דטיונות.

1. תיקון בתקנות הארנובה לפיצויי נזקי מלחמה

פותח את הישיבה.

היו"ר י. גורי:

(קורא את התיקונים לתקנות הארנובה, ואת
דברי-ההסבר).

אני חושב שלא נכון לקבוע את סיעור הנזק
לפי המצב בשעת האירוע ולא בשעת השומה.

ח. רובין:

היו"ר י. גורי:
יכולים להיות שני אספקטים: (1) אם נעתנה הסעור
המסתלם עבור הנזק - אין זה יכול להיות על נזק
שאינו בשונה הקודמת. (2) אם הכוונה היא שירד ערך הכסף וגדל המרחק שבין
התאריך בו אירע הנזק ובין מועד התשלום - זה דבר אחר. לדעתי לא קיים
כלל האספקט הראשון.

ח. רובין:

אדם שירצה לטקט מסק ספר בתנאים אלה, לא יוכל
לעשות זאת. לגבי מסק ספר לדעתי צריך המכסימום
להיות 100%, ולא 75%, וזאת על-מנת לעשות הכל כדי שהכלל יטא בנזק
שנגרם למסק כזה שבו צריך להתחשב במיוחד. על-כל-פנים, האחוז לא צריך
להיות פחות מ-90%.

י. פורדר:

כמה זמן עובר מיום קביעת הנזק ועד לגמר
הפרוצידורה?

מספר שבועות.

ד"ר לנדאו:

ישיבת ועדת הכספים
21.12.54

י. פורר: אני חושש קצת ליצור תקדים. עניינים אלה צריכים להיחל כלליים, ולא ייתכן שכל מקרה יהיה אינדיבידואלי. האנשים שבהם מדובר אינם מהסכנות הגבוהות. בשלב הגבוה ביותר יקבלו חצי מהערך. ואם גם החצי הזה לא יהיה שלם - לא יהווה הדבר סטוט פתרון.

הינ'ר י. גורי: אולי אפשר לכתוב רק שהניזוק יקבל פיצויים לפי הסיעור שנקבע בחוק בזמן שאירע הנזק - מבלי לפרט כל נקודה נוספת?

ד'ר לנדאן: בתקנות הקיימות, בתקנה 1(2), כתוב שה הוא סוויי של הנזק, ובאשר: ההפרט בין הערך לפני שניזוק לבין הערך אחרי שניזוק הנפגע מקבל פיצוי לפי סוויי של הנכס באותו זמן.

ח. רובין: פ"ח במסקן, למשל, הועלכה ב-800 לירות. היא נגובה, ובעל הפרה יקבל 75%. אולם כאשר יקבל את הכסף, סווייה של פרה שיצטרך לקנות יהיה 1200 לירות ולא 800 לירות, והוא יקבל רק 600 לירות - 75% מתוך ה-800. דבר זה פעם ברע יותר כאשר התשלום אינו תלוי בבעל הנכס הנפגע, אלא בטוסדות הארנונה.

אני מציע, אפוא, שני תיקונים: (1) שסיעור תשלום הנזק יכול לעלות על 75% במסקי ספר; (2) סוויי הרכוש ייערך לפי המצב ביום תשלום הנזק.

דבר נוסף: לדעתי אין זה הגיוני לאפשר לוועדת הערעורים להקל. אם אדם מערער - אין הוא רוצה שיהיה סיכון שייפגע עוד יותר ויפחיתו לו את סכום הפיצויים שנקבע על-ידי הארנונה.

הינ'ר י. גורי: אחרת תהיה אינפלציה של ערעורים.

ס. לון: מדוע נמחקו ההגדרות של "בעלות" ו-"בעל"?

ד'ר לנדאן: הן נכנסו כבר לחוק בתיקון קודם.

ס. לון: עד עכשיו סוויי הנזק לא היה מותנה בהערכת הרכוש. האם בחוק לא נאמר על כך מאומה?

ד'ר לנדאן: לא. בחוק ישנה רק הוראה אחת בקשר עם סלאי סחורות.

ס. לון: לדעתי יס בכך שסום סינוי תכנון של החוק, ואינני בטוח אם אפשר לשנות את החוק על-ידי תקנות. היות והחוק מגדיר את ענין המכסימום רק לגבי סלאי סחורות, ואומר שהנזק של סלאי סחורות לא יוכל לעלות על מה שהוצהר - מכאן שלגבי כל האובייקטים האחרים הנזק כן יכול לעלות על מה שהוצהר. הייתי מבקש על כך את חוות-דעתו של היועץ המשפטי.

דבר שני: נביח שעבור בנין מסויים שולמה ארנונה מתוך הערכה של 1000 לירות. באמר פה שהנזק אינו יכול לעלות על הסוויי. אם לא כל הבנין נהרס, אלא נגרם לו נזק באחוז מסויים, למשל: 30% האם הפיצוי שבעל הנכס מקבל אינו יכול לעלות על 1000 הלירות או על 30% מתוך 1000 הלירות? לפי התקנות כאן - הסכום הוא 1000 לירות. לא מדובר כאן על אחוז, כי כתוב: בלבד שסוויי הנזק לא יעלה על סוויי הנכס.

ד'ר לנדאן: בתקנה 3 כתוב כיצד צריך לעשות את החישוב.

ס. לון: כיצד נהגתם עד עכשיו? האם התיקון הזה בא לסנות משהו שהנוהג שהיה קיים עד עתה?

ד"ר לנדאן:

לא ברור שבמובן תחוקתי יש כאן דבר טרונה מאד. שום קונסטרוקציה לא תרסה סעיף כמו סעיף 3 בחוק זה. כאן היתה סלחמה של שנתיים על החוק הזה. ועדת הכספים פחדה פן יהיה החוק הזה חוק של סט, ולא ישלמו פיצויים. לכן הצמידו את בעיית הפיצויים לחוק, ובאשר לשר האוצר יקבע מה תהיה דרך הפיצויים. דבר זה אסור לפי החוק, אבל בכל זאת נעשה.

ההוראה 1(2) מתייחסת רק להערכת הבנינים לצרכי קביעת התשלום. התאחדות בעלי-הבתים, שאתם דיברנו בענין ואמרנו להם שאנו רוצים להגדיל את הסיעורים על הבנינים כי הסיכון שלנו הוא גדול - לא הסכימה לכך. אבל רצו להצמיד את ענין הסווי לצרכי ורקו לענין זה. הם רצו לקבל לפי הוורקו, ולא לפי החוק. סעיף זה בא לתקן זאת כך, כדי שהדבר יהיה הגיוני.

לטענתו של חבר הכנסת רובין - אי-אפשר להכניס באופן טקרי הוראה של הצמדה לתקנות אלו. אם עקרון זה יתקבל, יוצא חוק שיקבע את כל הבעיות האלו. כל מי שמגיש את תביעתו, ועושה זאת תוך 30 יום, מקבל את הכסף תוך שבועות אחדים. פניתי והודעתי לכל הגופים המטפלים בדבר שיודיע מיד כאשר קורה נזק, שלא יחכו עד עבור שלושים הימים.

ש. דיין: האם במסקים מצהירים בכל שנה?

ד"ר לנדאן:

כן. ישנם מסקים שהצהרותיהם אינן נכונות. למשל מסק דורות הצהיר על עדר כבשים כעדר פשוט - של 30 לירות ראש. אחרי שבגנב העדר, התברר שהיה זה עדר טובחר של 150 לירות ראש. הצהרה כזאת ישנה פעם או פעמיים בשנה.

ש. דיין:

אני מציע להבדיל בין מסק ספר ובין סאר המקומות. מקומות ומיקים יכולים לעמוד בנזק, או שיצהירו על סכומים גדולים יותר ויהיו זכאים לפיצויים יותר גדולים, מה שאין כן מסק-ספר או מסק חדש שטרם מלאו לו 5 או 6 שנים. אפשר לקבל רשימה שתגדיר מה הם מסקי ספר. למסקים חדשים עד גיל חמש, ולמסקי-ספר בכל גיל, אני מציע להגדיל את שיעור הפיצויים, ולהעמידם על 100%.

ד"ר לנדאן:

הענין של 75% הוא רק חזרה על מה שהיה. הוספנו רק את הפיסקה השנייה: הארנונה, לפי השיעורים שהיא מקבלת, אין לה אפשרות לקחת על עצמה את כל הנזק, אלא 50% בלבד. שר האוצר יכול להכריז מדי שנה בשנה על אחוז שישתלם באותה שנה - בין 50%-ל-60%. לגבי מסקים נקבע, לפי הוראה מיוחדת, אחוז של 75%. אין לי התנגדות לקבל את הצעתו של חבר הכנסת דיין בנוגע למסקים חדשים עד גיל 5, אולם שיעור הפיצויים לא יעלה על 75%. ההבדל בין מסקי-הספר ובין הערים יכול להיות הבדל שבין 50%-ו-75%. זאת יצדיקו כולם. אבל הבדל בין 50%-ל-100% לא יכול להיות, מטום שהרי סוף-סוף העירוניים הם המסלמים העיקריים.

ד"ר לנדאן:

אין באפשרותה של הארנונה לבטח הכל ב-100%. יכול לקרות מצב שיהיו נזקים כל-כך רבים, שהארנונה לא תוכל לעמוד בתשלום מלא. לכן נקבעו 50%.

ק. לון:

התקנות פורסמו כמעט בטמון לקבלת החוק. בתקנות כתוב: שווי הנכס פירושו: הסכום שהיה מתקבל בעד הנכס בשוק מטכירה מרצון, ביום הנזק. שווי של נזק פירושו: ההפרש בין שווי הנכס ביום הנזק, לפני שניזוק, ובין שווי מיד לאחר שניזוק. מאחר שהחוק מוציא מהכלל רק את מלאי הסחורות, והתקנות הגדירו במפורש מה זה שווי נכס ומה הוא שווי נזק - אני סבור שהשינוי הטועה הוא שינוי מהותי הנוגע לחוק.

ד"ר לנדאן:

כתוב: ובלבד ששווי הנזק לא יעלה על שווי הנכס כפי שנקבע בחוק.

מ. קיטרוב:

אני חושב שמבחינה משפטית חבר הכנסת לוז אינו צודק. הדברים אטורים בתיקון התקנות על-ידי תקנות חדשות. כל תיקון של תקנות הוא חוקי, כל עוד אין הוא מנוגד לחוק. וביגוד לחוק אין כאן.

מה שנוגע לספק השני של חבר הכנסת לוז - כדאי אולי לתקן את הנוסח כדי להבהיר אותו ולקבוע שהסדובר הוא בשווי יחסי, אם כי כאשר אני קראתי את התקנה - לא היה לי ספק בנוגע לכוונה.

לחבר הכנסת רובין: אני חושב שטענתו נגד מתן סמכות לוועדה להקטין את הפיצוי אינה מוצדקת. זהו אגבן ציבורי מאד. כל העם שותף לביטוח ההדדי הזה, ואם הוועדה מגיעה למסקנה שלטרת שאדם חטב שנפגע, ההיפך הוא הנכון - מחובתה של הוועדה לתקן זאת, גם אם במקרה זה הטוער יפסיד.

א. טטרופ:

אינני מבין את הפיסקה האומרת ששר האוצר יקבע מדי שנה בשנה את שיעור הפיצויים שישלמו. או שיש כלל בענין זה, או שאין כלל.

ד"ר לנדאו:

בתחילת כל שנה מכריז שר האוצר: השנה יהיה אחוז סטויים, לא פחות מ-50%, ולא יותר מ-75%.

ז. שפר:

אינני מקבל את הטענה שכל הענין הוא ביטוח הדדי. לדעתי כוונת החוק היא שהמדינה כולה אחראית על נזקים חסריים במקרה של פעולות צבאיות, אלא אם כן מתברר שהאוצר אינו מסוגל לשאת בדבר, ולצורך זה - כדי להבטיח לאוצר את האפשרות לעמוד באחריותה של המדינה לנזקים מסוג זה - קיימת ארנונה. אין האוצר, לפי דעתי, זקוק להרטאה להפחית משיעור אחרייתה של המדינה לנזקים.

לדוגמא: במשק שלי הוטל על כל משפחה מס מלחמה של 400 לירה, מפני שלא היה מי שישלם. זאת היתה מלחמה פרטית של אותם האנשים. ואני מתאר לעצמי שדבר כזה קרה לא רק אצלנו במשק. ישובי-ספר הם מקומות המועדים לדבריים כאלה, הם הראשונים לקבלת הטבה. האם עליהם יוטל מס-מלחמה כזה שהמדינה אינה אחראית עליו? לא נכון שיטענה מין ביטוח הדדי בין אנשים הצפויים ראשונים לנזקים גדולים ובין אנשים שאינם צפויים לכך, ובמידה שלקופת הביטוח הזאת יהיו בספים - היא תשלם, ובמידה שלא יהיו לה - לא תשלם, ואין זה עסקה של המדינה. אינני מקבל את העקרון שזוהי מלחמה פרטית.

יכול להיות ישוב ספר שרכושו ביזוק בחצי מיליון לירות. מי ישא בהפסד? אינני חושב שאפשר לפתור את הדבר הזה רק בהסקפה של חברת ביטוח. זוהי שאלה של אחריות כוללת של המדינה כדי שישוב כזה לא ילך לאבדון, ולא רק בגלל נזקי המלחמה, אלא משום שלא יהיה מי שיטקם אותו.

אם השקפתי הקיצונית לא תתקבל - יש, לדעתי, לקבל לפחות את הצעתו של חבר הכנסת דיינן, שישוברים חדשים וישובי ספר יקבלו פיצויים של 100%.

ח. רובין:

הצעתי היא: המכסימום שישלם לישוב ספר - 90%, ולא פחות מ-70%.

מה שנוגע לטענתו של הד"ר לנדאו: מה ענינו אזרחי העיר ל"הפליה" זו, אני רוצה להגיד: על אזרחי העיר אין עול של סמירה בכל לילה מבחינה בטחונית, וצדק חבר הכנסת שפר שאם אין הענין הזה יכול להיות ענין של ביטוח מסחרי.

מ. קיטרוב:

לטענתו של חבר הכנסת שפר: - האוצר איננו חייב ולא כלום. הוא רק חייב במידה שהסכומים הגיעו מהקרן - כלומר: הסכומים שמהל הארנונה גובה מהמבוטחים. רק סכומים אלה מיועדים לתשלום, ובשיעור שיקבע על-ידי הוועדה. מבחינה חוקית זהו המצב.

ה'נ'ר י' גורני:

אם כי אני קרוב להסקפתו של חבר הכנסת שפר, לדעתי אי-אפשר להכניס תיקונים אלה עכשיו בחוק. לדעתי אפשר לקבל את התיקון שהוצע על-ידי חבר הכנסת דנין או על-ידי חבר הכנסת רובין - כי אלו הן הצעות כמעט מקבילות.

וכאן ברצוני להוסיף משהו: באחת מישיבותיה של ועדת הכספים נתעוררה שאלה של התשלום פיצויים לנפגעי-גוף. לגזקים אלה צפויים בעיקר אנשי ישובי הספר. נאמר לנו במפורש על-ידי שר האוצר שהחוק יתוקן. ואם מביאים לנו עכשיו תיקונים במקנות - למה לא הוצע התיקון הזה שאנו מצפים לו זה זמן רב?

אני מטיל ספק אם אנו יכולים להצמיד את הפיצויים לערך הכסף בטועד התשלום. אינני יכול להסליף על התיקון הזה.

אני מניח שיטנה הסכמה שבמקום שנאמר: ובלבד שסווי הנזק לא יעלה על סווי הנכס - ייאמר: באופן יחסי לשיעור הנזק שייגרם לנכס.

אשר לשאלה אם ועדת הערעורים תוכל להפחית גם את השיעור שנקבע - אני נוטה לקבל את ההצעה. אזרח המגיש ערעור צריך לדעת שהוא טחטכן.

ק. לונ:

בתקנות המקוריות היו שתי הגדרות: סווי הנכס וסווי הנזק. התקנות החדשות מתקנות רק את ההגדרה של סווי הנזק, ומסאירות את ההגדרה של סווי הנכס בתקפה. לאור זה יש לי שאלה לדוגמא: סווי של בנין מסויים נקבע ל-1000 לירות. אבל סווי בשוק הוא 5000 לירות. את הנכס מעריכים הרי לפי הסווי בשוק. אם הבנין נזוק ב-50% - הנזק הממשי הוא 2500 לירות. אולם בחוק כתוב: ובלבד שהסכום לא יעלה על הסווי שנקבע בחוק, היינו: על 1000 לירות. כלומר: האדם צריך לקבל בעד הנזק הזה של 50%, 1000 לירות לפחות. ואילו לפי החישוב של הד"ר לנדאו הוא יקבל רק 500 לירות, וכזה רק 60%, כלומר: 300 לירות. ברור שדבר זה דורש תיקון. ייתכן שמוטב בכלל למחוק את ההגדרה של סווי הנכס מהתקנות הקודמות - ואז יהיה הדבר יותר קל.

א. הרצפלד:

בתקלתי כאן בבעיית ההצמדה. הכוונה צריכה להיות: לפי הערך של היום. כיצד אפשר להתחייב על הערך שלפני חמס שנים? ואני שואל: אם מסלמים, למשל, בעד פרדה גנובה 75%, האם מסלמים זאת לפי הערך הכתוב בחוק, או לפי הערך שאדם הקונה פרדה צריך לשלם עבודה בשוק? זהו הדבר הקובע, אפילו יותר מהאחוז עצמו. הוא הדין בנוגע לפיצויים בעד בית. לפי הערך הנקוב בחוק או בתקנות לא יוכל אדם לעולם להגיע לשיקום הבית.

בעיה נוספת היא: באשמת מי נסחב העניין? למשל: נפגעים שהוחלט עליהם כבר לפני זמן רב, טרם קיבלו את הכסף, שערכו יורד בינתיים, וכעת לא מגיע האחוז אפילו ל-20%. כוונת המחוקק היתה לאפשר לאדם שנחרב לשקט את הנכס. ובעיה זאת חריפה במיוחד בישובי-ספר, כי בערים יכול אדם לקבל טשכנתאות וכו'. השאלה העיקרית, אפוא, איננה: 75% או 100%, אלא שאותם 75% יהיו באמת 75% ולא 20%.

ח. אריאב:

אני מסכים לדעתו של חבר הכנסת הרצפלד וצריך לשלם נזק לפי הערך הקיים. אם אין כסף - אפשר לתת אולי אחוז יותר קטן, אבל לא לרמות את האיש פעמיים. אולם לי יש שאלה בנוגע להפרט בין ישוב בפנים הארץ זישוב-ספר. מהו ההבדל ביניהם? אם ההבדל הוא שהאחד נפגע פעמים רבות והשני לא - הרי הראשון יקבל בכל פעם פיצויים, והשני לא יקבל. אולם כאשר הם שניהם נפגעים - האחוז צריך להיות שווה.

ה'נ'ר י' גורני:

בנקודה זאת עלינו להפסיק את הדיון בנושא זה, ונשוב לדון בו בישיבת אחרי-הצהרים.

א.ב.

ישיבת ועדת הכספים
21.12.54

2. דמי רישיונות

(קורא את סכתב מנהל חטיבת הסזון, ואת הרכימה והתוספת).

הינר י. גורי:

הובטח לנו שלפני שיחולו שינויים - יביאו זאת

לידיעת הוועדה.

(קורא מברקים על התנגדות להעלאת דמי הרישיון
סאת: ארגון בתי-ההאלחה; ארגון הסאפילות; התאחדות בתי-חרושת לקרח, וכן
תזכיר בנדון סאת התאחדות בתי-חרושת לקרח).

ה. רובין:
קראתי בילקוט הפרסומים תקנות על העלאת דמי
הרישיונות בחברות ביטוח. מבלי להיכנס לגופו
של ענין, אני שואל: מדוע לא הובא הענין לכאן, ביחד עם כל יתר הרישיונות,
בהתאם לטוסכס?

הינר י. גורי:
עד כמה שזכור לי, בסעת הדיון בתקציב קיימנו
בירור בנושא זה, ובו התווינו את התעריפים
האלה מבלי להיכנס לפרטי-פרטים. את הפרטים הבטיחו להביא בפנינו כאטר
יובאו. ועדת הכספים היא שקבעה את העקרונות להעלאת זו.

ד"ר לנדאן:
בזמן הדיון על התקציב הסופי, קבעה ועדת הכספים
שיט להגדיל את ההכנסה מדמי רישיונות בערך
בטיליון ורבע לירות, דהיינו: להעמידה על כ-6 טיליון לירות. עד עכשיו
סילאו מספר מסרדים אחרי ההעלאת הזאת, ואילו מסרד הססחר והתעסיה לא עסה
זאת, וזה טסום שאצלו מסתלמות האגרות ס-1 לינואר. אולם עלינו להתעסיה לא עסה
הענין במסרד הססחר והתעסיה עוד לפני ה-1 בינואר, כי אחרת יהיה לנו גרעון
של כ-2 טיליון לירות. כאטר חילקנו את הסכום הזה, יצא שבטקום 100 אלף
לירות מצריך היה לתת - נצטרך להגיע ל-250 אלף לירות, כלומר: העלאת פי
שנים. אולם בטנה ההיא הסכום המעסי היה רק 62 אלף לירות ולא 100 אלף
לירות, ולכן חשבנו סאם בלך לפי הגדלה של פי שנים וחצי - לא נגיע לסכום
הדרוש.

מסרד הססחר והתעסיה התקסה מאד בבילצוע ההחלטה -
אבל האוצר לחץ על כך, סטום כך מביא עכשיו מר הלוי את הענין בפני ועדת
הכספים, בעקבות החלטה שהיתה בועלת השלים הכלכליים. אם ענין זה לא
יקבל אישור - לא יהיו הכנסות.

(11.00)

(אחרי-כן דטסה ס.א.)

א.מ. גניחובסקי:

ברצוני לשאול:

(א) מי קבע את התאריך האחד בינואר? הא זה היה שנת הקציב? לדעתי, צריך לקבוע תאריך עברי, ואני מציע לעשות זאת.

(ב) לגבי עצם הגדלת דמי הרשיון ברצוני לשאול:

1. האם כל הרוכלים שונים, גם אלה המוכרים בשר חזיר, וגם אלה הזקנים המוכרים כל מיני סדקית?

2. האם קיוסק ברחוב אלנבי מצבו דומה לקיוסק ברחוב אחר? והוא הדין לגבי חנויות המכולת.

אני מציע שרוכלי הבשר ישלמו 25 לירות לרשיון. וכן צריך להיות הבדל בין חנויות וקיוסקים בערים הגדולות ובמקומות אחרים, ובקרים הגדולות בין הרחובות הראשיים והרחובות הצדדיים.

3. הייתי רוצה לדעת מה המודד לקביעת אחוז העלאה/הרשיונות לבתי חרושת לקרח. לפי הצעתכם ההעלאה היא באלן אחוז. מה היה המודד לקביעת אחוז זה?

מר הלוי:

לראשונה נקבעו אגרות לסוגים של עסקים אלה בשנת 1950. בשנת 1952 הוכפלו האגרות, ואילו ב-1953 נשארו האגרות כפי שהיו. אשר לתאריך, אינני רוצה להגיב, זה עניינה של הכנסת. כאשר האוצר פנה אלינו בחודשים ינואר-פברואר לתקן את האגרות, זה היה מאוחר, כי מחצית הרשיונות כבר הוצאו בהתאם לאגרות הקודמות. על כן לא חלו שנויים באגרות בשתי שנים, אם כי מערכת המסים הכללית במדינה עלתה.

כאשר עמדנו השנה בפני עריכת השנויים הנדרשים, הג/שנו את הרשימה הזאת. לאחר שהוגשה רשימה זו קבלנו כמה ערעורים ואני חושב לחלק מהם נקבל.

לבתי חרושת לקרח אנו מציעים לקבוע 4 דרכות מ-30 עד 75 לירות. אשר לבתי הקירור, אנו מוכנים להכניס 3 דרגות. ישנם מקרים שבתי חרות לקרח ובתי הקירור משולבים. במקרה כזה נכניס שנוי של 150 אחוז במקום 200 אחוז. גם לגבי בעלי מחסנים אנו רוצים לקבוע דרגות מ-4 עד 25 לירות. לגבי המחלבות, אני חושב שהערעור שהוגס צודק בהחלט, ואנו מציעים לקבוע 4 דרגות מ-5 ל-25 לירות. לגבי מוזגים אנו מציעים 4 דרגות מ-5 עד 25 לירות.

כאן ברצוני לומר למר גניחובסקי, כי במקרה זה קשה להענות להצעתו ובשטח זה לחבוע מה שלמעשה מבצעות העיריות במסגרת מס עסקים. העיריות מבדלות בין חנות באיזור אחד לבין חנות באיזור אחר. כוונת האגרות מצדנו אינה דומה. אם נזכור שהמדבור באלפי עסקים, אין להכביד יתר על המידה על האדמיניסטרציה כדי שכל אלה הצריכים לקבל רשיונות יקבלו אותם בזמן. ואם נגביל את אפשרויות הסמכות המבצעת לשיקולים המחייבים בירורים במקומות, תהיה זו הכבדה כבדה מדי שלא תתן הרבה.

ה. רובין:

אם אני רואה את גודל המסים, אני חושב שאין כל יסוד להזדעזע מהם, הטכומים באופן יחסי קטנים. אבל הבעיה העומדת בפני - ועמדה בפני כבר לפני שנה - היא זו, שזהו בעצם מס עסקים ממלתי שהולך ומתרחב. אני חושב שיש צדק במס עסקים. אבל אגרה זו נחפכה במשך שנים למס עסקים שני. אני חושב שטיטה זו - אינני מדבר על הצד הפיסקלי - היא פגומה מבחינה מסית כפולית. ועל כן אני חוזר לאותו רעיון שהעלתי אותו בהזדמנויות אחרות - שיטה של מס אחיד לגבי כל המסים האלה, ולא בגלל הגנה פיסקלית על משלם המסים, אלא כדי לעשות הדברית יותר פשוטים מבחינת הגביה. לא אציע טכומים אחרים, אולי אצטרף להצעות של חברים אחרים, אם תהיינה כאלה. אין לי כל ענין להלחם על שנויים במספרים, אבל יש לי ענין לקבוע הסדר חוקי לשאלה זו. אני הצעתי גם להנהיג תשלום של 3 שנים למפרע, כדי למנוע הטרדת האזרחים.

היו"ר י. גורי:

אשר לשאלתו של מר רובין לגבי העתיד, ברצוני להביא לידיעת חברי הועדה, שבמכתבי האחרון לטר האוצר, הזכרתי שצריך להביא לידיעת הועדה את הרשימה, וסיימתי בזה שצריך לקבוע מסגרת חוקית לדמי הרשיונות. אבל זה ענין לדיון מיוחד.

הדיון שאנו מנהלים כאן הוא על דבר שאנו הצענו אותו, אנו הצענו להעלות את דמי הרשיונות לסוגים שונים בסכום של 875 אלף לירות. עכשיו מביאים לנו הצעה, תוספת של 100 אלף לירות לפי החלטת הועדה. יכול להיות שיקול את לשנות פרט זה או אחר אבל לא יכול להיות דיון בנושא הטלגרמות, שאסור להכניס שנויים בכלל בדמי הרשיונות. על כן, את החברים רוצים להציע הצעה נגדית להצעת משרד המסחר והתעשייה, בבקשה אבל לא יתכן שנקיים דיון כללי בענין זה.

א. סטופ:

איט אינו חולק על כך שאי אפשר להכשיר במצב הקיים בשטח זה. אבל אינני מבין מדוע אנו צריכים ליצור הרגשת קפוח אצל חוגים מסויימים, למשל התעשיינים, מדוע הם אינם משלמים באופן לחטי? מדוע אין הבדל בין בתי מלון מדרגה ד' ודרגה ה'? ומדוע בתי החרושת לקרח צריכים לשלם פי 10? אינני חולק על הרשימה בכללה, אבל לדעתי צריך להכניס שנויים בכמה טעיפיים!

מר אריאב:

ועדת הכספים היתה היוזמת להצעה זו. מר בדר הציע זאת למען הגדלת תקציב הבטחון, ולמישהו אחר היתה מטרה אחרת - רזרבה. בינתיים הרזרבה נאכלה מבלי להביאה אפילו לאישור ועדת הכספים.

היו"ר י. גורי:

כספי הרזרבה הוצאו אך ורק לענין מינהל ההסברה. אבל לא הוצאו כספים מבלי שנחקבל אשור של הועדה.

ח. אריאב:

בענין אחד אני מסכים עם חבר הכנסת רובין, שצריך לעשות יוחר פשוט את הגביה, כדי להקל על האזרחים. מדוע לא נאחד את מנגנון הגביה בשטח זה? היתתי מבקש מהאוצר, כדי שתהיה לנו תמונה שלמה, להגיש לנו טבלה מיוחדת של מט העסקים לפי הסוגים השונים.

ז. שפר:

אני חושב שאין לנו לעסוק הרבה בסוגיה זו. העלאה בדרך כלל מתקבלת על הדעת, ביחוד עם החיקונים שהציע עכשו מר הלוי, כי גם בעיני מוקשה הדבר שיצרני הקרח צריכים לשלם פי 10. אני חושב שלאחר שנקבל מהאוצר את הדירוג הסופי, אין לנו אלא לקבל אתשומת לבנו הצעה זו, כי במילא אין צורך לאשרה.

ד"ר לנדאן:

אני צריך לציין, כי כל חשלוה כזה מחציתו היא בעצם על חשבון מט ההכנסה. אין לקשור מט העסקים של העיריות עם מט זה, כי שם יש דירוג אינדבידואלי.

לדבריו של מר רובין רצוני לומר, כי אנו נמצאים במו"מ עם משרד הפנים כדי להעביר לו כמה דברים ולקבל ממנו כמה דברים, ועל ידי כך לאחד את גביית המסים. אנו רוצים לאחד את מט הרכוש היירוני עם מט הרכוש והארנונה, ואחוד זה יביא לידי הקטנת השעורים. כן ישנה הצעת חוק להטדר חוקי של בעיית הרשיונות, ובקרוב חובא לדיון בממשלה.

היו"ר י. גורי:

היתתי מבקש את מר הלוי למסור לנו מה הן הגרדציות המוצעות.

מר הלוי:

החיקונים שאנו חושבים להכניס ברשימה זו הם: בתי חרושת לקרח - 4 דרגות מ-25 עד 50 לירות. בתי קירור - 4 דרגות מ-30 עד 75 לירות. בתי קירור וביח"ר לקרב מטולבית לא יותר ממאה חמטים אחוז. בעלי מחסנים - 4 דרגות - 25-4 לירות. מחלבות - 4 דרגות מ-5-25 לירות; מוזגים - 4 דרגות - 5-25 לירות.

נראה לי כי נכון יהיה לקבל הערתו של מר סטופ ולקבוע לבתי מלון מסוג ה' 20 לירות במקום 15 לירות.

היו"ר י. גורי:

אני מציע לוועדה לקבל לחשומת לבה רשימה זו.

הועדה קבלה לחשומת לבה רשימת העלאת האגרות

היו"ר י. גורי:

אנו עוברים לשאלת צפורי, שהתעוררה על ידי מר דיין בישיבה הקודמת. שמענו ביאורים מפי מר טנר ועכשו נקבל ביאורים מקיפיים יותר מפי מר אלוני.

מר אלוני:

אני מבין שהטיבה שמר דיין עורר בעיה זו היא, שהוא שואב את האינפורמציה שלו מלפני מוציאה השנה. אילו היה מתקטר אתי, האחראי לדבר, יתפן שועדת הכספים לא היתה צריכה להכנס לדיון זה.

הנכון הוא שלפני חצי שנה היתה הצעה להוריד שטח של 350 דונם מהשטח שנחן למושב צפורי, בכדי להסלים משבצת לפליטי צפורי הערבית. אחרי בירורים נוספים של הענין, הגענו לחלטה, שאין צורך לקחת את ה-350 דונם למטרה זו. ופליטי צפורי יעבדו רק שטח של 50 דונם שמעולם לא היה מעובד על ידי יהודים, ואשר אינו כלול בשטח הנטוש של צפורי; השטח מעובד על ידי משפחה פרטית, ויהי הקרקע זו אדמה הררית, שגובלת עם נצרת. לכן, לא נלקח אף דונם קרקע המיועד לצפורי.

ש. דיין:

האינפורמציה שבידי היא מיום חמשי שעבר, ומידי שני אנשים: נציג הסוכנות היהודית ומדריך צפורי, חבר נהלל. והם אמרו לי שעומדים לקחת 80 דונם רמונים מתוך המשבצת של צפורי, כך שהערבית שיקבלו שטח זה יצטרך להמצא כחוק אדמותיהם של אנשי צפורי.

מר אלוני:

אין לזה כל יסוד.

ש. דיין:

אני מציע הצעה שתפתור את השאלה אם זו אמת או לא. אין לי כל יסוד לחשוב שאנשים אלה מסרו לי אינפורמציה בלתי-נכונה. נוסף לכך עומדים לקחת 140 דונם נוספים בגבולות הכפר, מהשטח המיועד לרזרבה לכפר.

נוסף לכך, הם לא אמרו מניין ילקחו המים לכפר החדש, ולכפר צפורי ישנה באר ועל ידה באר נוספת. שתי הבארות יונקות מעורר אחד. הם יושבי את הכפר הזה, הם יצטרכו לקבל את המים מבאר זו, כי אין מים אחר. כלומר - ייוצר סכסוך נוסף של מים.

נוסף לכך האנשים אומרים שבזמנו היו סכסוכים קשים בין אנשי צפורי והפליטים. זהו גם מקרה רפח. אנשים אלה רואים עצמם כבני המקום, והם יושבים לא רחוק. היו ביניהם שהסתכסכו בעסקים עם יהודים. הכפר כולו טולד מזה וחושט. אם דבר זה יבוצע, חלילה, יקרו דברים קשים מאד עד שפיכת דמים, וזה עלול להוציא את האנשים מהכפר. הם רצו לסלוח משלחת. עכבתי בעדם. אבל אני מציע לבחור בוועדה של 3-5 אנשים שילכו למקום, יבררו את הדברים ויביאו את מסקנותיהם למליאת ועדת הכספים.

מר אלוני:

אם מותר לי, אני מתנגד להצעת מר דיין, והתנגדותי היא עקרונית ולא לגופו של ענין. מצבו של מר דיין הוא נוח. בכנסת, כאשר דנו על חוק רכישת מקרקעים, כדי למצוא הסדר מנימלי לבעיית הפליטים הערביים הנמצאים בישראל כחוק - הוא הצביע בעד החוק, והכנסת החליטה על כך. ומצד מפלגות שונות היתה תעמולה שחוק זה שנתקבל הוא רק צעד כלפי האו"ם, ועבר זמן רב עד שעובדינו שכנעו את הפליטים שישנה כוונה רצינית להסדיר את בעיית הפליטים הערבים היושבים בישראל כחוק וליצור להם בטיח חקלאי.

העקרונות שלפיהם אנו נוהגים הם: א) אין לגעת במשבצת שנקבעה ליטוב עברי. ב) לתת לפליטים הערבים מכסת קרקע המקובלת באותו איזור למתישבים יהודים. ג) מתואם עם הצבא לא ליצור, מבחינה בטחונית, דברים שפגיעו בבטחון. ד) לא להקים ישובים חדשים.

ישנה עמי המפה, ואני בטוח לילך מר דיין היה מחקטור אחי יחד עם נציג הסוכנות, היה יורד תענין מהפרק - והמפה מאתרת את ישוב צפורי. איננו נוגעים במטר אחד מישוב צפורי. נכון שזה גובל. אבל גר כאמר השטח היה בידי הפרטים, לא עובד על ידי הפרטים אלא על ידי אותה פליטי צפורי. ועל כן, מבחינת הסכנות אינו משתנה דבר. ישנן 25 משפחות, הן לא יגורו בשטח זה, אלא כל אחי יקבל דונה קרקע בשטח הקיצוני של נצרת. מים מעולח לא לקחו הפרטים מהבאר של צפורי. יש בארות שסחיות של מים שמטמטות להטקאת הרמוניים. אני מכיין לוועדה אחרת - ואני אומר זאת מתוך כאב לב - שתבדוק את מצב הרמוניים של צפורי, שהיו פעם מקור הרמוניים במדינה.

אני מתנגד מבחינה עקרונית למינוי ועדה, ואני מתחייב להעביר בכתב לוועדה הכספיים אסור של מדור תכנון המסק שמחכנן את מושב צפורי, שהשטח שמדובר עליו אינו כלול בתוך המשצצת של צפורי.

היו"ר י. גורי:
אינני רואה צורך בוועדה. אני מציע ועדה בת חבר אחד - דיין, לאחר שקבלנו את האינפורמציה, תבדוק אותה עם אנשי רשות הליחוח והסוכנות מבחינה עובדתית.

אבל אתה טענתה, טענת הסכנות כרוכה בטיבוכים קטיה ואתה מערער על עצם הסכנות. לטע כן אין צורך בוועדה משנה, זה ענין של מדיניות. אם יחזור דיין ויעמוד על כך שמסחינה עובדתית הצדק אתו, נבדוק כיצד להמשיך בבירור זה.

א. הרצפלד:
אני מקבל את הצעת היו"ר, אבל אני מציע לצרף לדיין את מר לוז, ולא - אני מוכן לעשות זאת.

ח. רובין:
ביחט לט אלה הטניה, שאלת הסכנות, אם מישהו ידרוש דיון בשאלה זאת, אני מציע לברר אותה באופן כללי, אבל אין מקום לדיון בפרט זה בלבד בוועדה הכספיים.

מר אלוני:
בשם ממשלת ישראל חתמתי הסכם עם הערבים, אחרי ששר הבטחון אישר את הדבר. ההסכם קיים, הוא יבוצע ב-1.1.55. אני מבקש שהבירור ייעשה עד אז.

ט. דיין:
תאריך זה אינו קובע, ואני מבקש שעד לאחר סיום הבירור כאן, לא ייעשה המעשה.

היו"ר י. גורי:
איננו יכולים לעכב פעולות הממשלה, אבל אתם יכולים עד אז לגמור את המלאכה, ועד אז לא ייעשה המעשה.

אנו עוזרים לטעיף הבא בסדר היום - חברת האשלג.

ד. יוסף:
ידוע לכם כי בשטח זה החלבטנו בשתי בעיות בבת אחת - מצד אחד לשקם את המפעל הישן, ומצד שני להביא לידי הגברת ייצור האשלג. התחלנו בטיפול גם בעניינים אחרים, אבל לעת עתה מדובר על האשלג.

ולמטרה הצבנו לנו שני מספרים: אמרנו שאנו רוצים בשלב אחד להגיע להגברת הייצור עד כדי 135-130 אלף טון אשלג בשנה, ובשלב שני - 180 אלף טון בשנה. יש שלב שלישי, אבל זה חזון למועד - 300 אלף טון לשנה, כי זה יחייב שנוי יסודי בדרכי העבודה.

אני שמח לציין שכנראה נצליח לעשות קפיצת דרך ולהגיע לשלב השני של 180 אלף טון כמעט באותו זמן של השלב הראשון. אינני צריך להסביר לכם חשיבות הענין, כי הגדלת הייצור אינה מוסיפה רק הכנסה במטבע חוץ אלא גם מגדילה את הרצפיליות של המפעל, כי הוצאות הייצור אינן גדלות בשום יחס לכמויות.

אנו הטלנו על מהנדסי החברה לתכנן את הייצור ל-135 אלף טון כשלב ראשון. בינתיים חימאי החברה הגיעו לתהליך חדש של ייצור האשלג, שלדעתם הוא הרבה יותר טוב מאשר התהליך הקודם שנחישן, והמפעל החדש יהיה מבוסס על התהליך החדש. החלטנו למסור את הכנת התכניות לל החלק

החדש לחברת הדשנים, כי להם יש צוות של 80 איש מהנדסים ומטורטטים מומחים. תוך כדי העבודה התעוררו ויכוחים בין המומחים. יש בתי באמצע והיה לי קשה להחליט מי ה דוק. החלטתי, בגלל חטיבות העניין, שלא אני אהיה הפוסק ביניהם, אלא אטול עצה ממומחה יותר גדול משניהם, והבאתי אחד מהמהנדסים הראשיים של החברה האמריקאית ס.אי.טי. הוא היה כבר לפני שלוש שנים בים המלח, והפעם ישב כאן 3 חדשים. ואני שמח לציין שהמומחים הגיעו להסכם. הוא בדק ביטודיות את ההליך החדש שיאפשר יצור של 135 טון בשלב הראשון. הוא גם איגור המבנה הכללי של המתקנים, וכל המומחים משתי החברות הסכימו אתו. הם קבעו שיהיה רצוי שבמקום לחדש את המכונות החדשות לבנין הקיים, כל המתקנים החדשים יוקמו בבנין נוסף, כדי שיהיה לנו מקום להגיע לייצור של 180 אלף טון.

המחלקה הטכנית של חברת הדשנים עובדת על התכנון, והם ממציאים לנו כל יומים-שלושה תכניות מפורטות של העבודה, והם סבורים שהתכנית האחרונה תמטר תוך 3 חדשים. אנו מקווים שעל ידי מאמץ מוגבר נגמור את הקמת הבנין החדש והמתקנים החדשים עד אמצע שנת 1955, ואפשר יהיה להתחיל בעבודה במידה שיוקם חלק ניכר של המפעל החדש. נמצא בארץ כל הציוד המיכני הדרוש למפעל החדש, פרט לשלוש משאבות שנצטרך להזמין מהסלומים. לא יכולנו לעשות זאת עד עכשיו, כי הזמנת המשאבות תלויה בחלק מסויים של התכנון שעוד לא הגיעו אליו, ואשר יגיעו אליו בעוד שבועיים. נוסף לכך הצלות היחיד שאינו קיים אצלנו, אלה הן 20 משאבות סטנדרטיות שמציירים אותן בארץ, כך שאינן מהוות כל בעיה.

בדב בנד על הקמת המפעל החדש והרכבת הציוד, תושלמנה עבודות החפדה ובנין הטכריות והתעלות להרחבת שטח בריכות המלח והקרנוליים. עבודות אלו תסתיימנה ב-1955.

ועתה, ברצוני לתת מספרים על שטח הבחירות. בדרך כלל הפסדנו בתום מלחמת השחרור כטליש מהבריכות שהיו קודם בידינו, ונמצאות כיום בירדן. כאשר הוחל בטיקום המפעל היו בשטח שלנו 7 ק"מ של בריכות מלח ו-1,5 ק"מ של בריכות קרנוליים. בינתיים הקימו בריכות חדשות על שטח של 2 ק"מ בריכות מלח ו-1,1 ק"מ בריכות קרנוליים. עד למרס 1955 יגמרו בריכות נוספות על שטח של 9 ק"מ בריכות מלח ו-0,6 בריכות קרנוליים. הבאתי אתי תכנית, תוכלו להתכל בה.

אם כך, אנו חוזרים לאותו מצב שהיה לנו?

ח. אריאב:

הרבה יותר. היו לנו ~~10,5~~ 10,5 ק"מ ויהיו לנו

ד. יוסף:

18 ק"מ. זה נותן לכם מוטג על היקף העבודה, שהוא היקף גדול 21 ק"מ. אלה עבודות כבירות שעולות יותר משלושה מליון לירות. העבודה נעשית בקצב מהיר, ואשמח מאד אם תרצו לבקר במקום, ולראות את בצוע העבודות.

במסגרת התכנית להרחבת המפעל הקיים בוצעו כבר

העבודות:

1. שוקם ושופץ ביהח"ר הישן ומחנה הפועלים.
2. הוגדל שטח בריכות המלח והקרנוליים.
3. הוקמו רשת תעלות חדשה.
4. הוקמו טכריות חדשים.
5. נבדק כל הציוד הדרוש למפעל החדש.
6. הופעל מתקן לפלוטציה המגדיל את תפוקת האסלג ב-20 אחוז לפחות.
7. תוכננה תחנת "מטמין טדה" וכבר מתחילים בהקמתה.
8. הוקם מתקן חדש לייבוש ולקרור.
9. הוקמו תחנות שאיבה חדשות.
10. הורכב דיזל גנרטור חדש והוחל בהרכבת דיזל גנרטור נוסף.
11. תוקנו והופעלו הדוברות להובלת חמר הגלם.
12. הוכנס לעבודה קלטיפייר הפועל ללא תקלות.

לדעת מר סטרלצוף ולדעת המומחים המקומיים, אפשר יהיה לייצר מחמר הגלם שיימצא בבריכות המורכבת כ-180 אלף טון אסלג בשנה. כל יתרת הקרנוליים המיושג (40-50 אלף טון) תנוצל בבית החרושת הקיים עד אמצע מאי 1955. לאחר מכן תתחיל עונת הייצור החדשה. מהקרנוליים החדש יפיק בית

החרושת היטן כ-4-3 אלף טון אטלג בחודש. המפעל החדש יתחיל בקיץ הבא לייצר כ-4000 טון אטלג בחודש. הייצור החדש במפעל החדש יעלה בהדרגה, מחודש לחודש, עד שיגיע למלוא התפוקה. מקווה כי במות הקרנוליס שתהיה מוכנה בעונת 1955 תספיק לייצור 90 עד 100 אלף טון אטלג, למרות שכוסר הייצור של המפעל החדש יהיה כבר 135 אלף טון בשנה.

לדעת מר שטרלצוף אפשר יהיה להכשיר את בית הזקוק החדש בנקל לייצור 180 אלף טון אטלג בשנה - על ידי הכנסת שפורים בתהליכי הייצור תוך נסיון בהפעלתו. לכל היותר יהיה הדבר כרוך ברכישת כמה קלטיפיירס ותאים נוספים למחקן הפלוטציה. ציוד נוסף זה יוכל להרכש בסכום שלא יעלה על 200-250 אלף דולר. מר שטרלצוף טבור כי יחכן וכוסר הייצור של המפעל החדש יגיע ל-180 אלף טון בשנה גם בלי הצורך להתקין חלקי ציוד נוספים. על כך אפשר יהיה לדעת בוודאות לאחר תקופת נסיון של כמה חדשים ולאחר עבודת מחקר מיוחדת המכוונת להכנסת שפורים נוספים בתהליך הייצור.

הגדלת כוסר הייצור של המפעל ל-180 אלף טון בשנה עשויה להכפיל את רווחי החברה ממליון ל"י בשנה לשני מליון לירות, וזאת החל מהעונה המתחילה באמצע 1956. ההוצאות לייצור 135 אלף טון אטלג מסתכמות ב-4,775,000 לירות, ולפי זה יוצא שמחיר טון אטלג ביום המלח הנו 36 לירות. ההוצאות לייצור 180 אלף טון אטלג מסתכמות ב-5,075,000 לירות ולפי זה יהיה מחיר טון אטלג ביום המלח 29 לירות. כלומר, הפרש ב-7 לירות לטון.

הגשמת התכנית הנדוניה מותנית כמובן בהקצבה מסודרת של הכספים הדרושים לבצועה. אומדן ההוצאות על השלמת המפעל לכוסר ייצור מנימלי של 135 אלף טון וכוח קבל של 180 אלף טון יסתכם בכ-20 מליון לירות. עד לסוף חודש נובמבר 1954 הוצאו כבר כ-8,5 מליון לירות. על מנת לאפשר את סיום המלאכה במועד ידרשו כ-11,5 מליון לירות בקצב של מליון לירות בחודש, לכל הפחות, אשר מהם יש לנו בתקציב עד סוף מרס 1955 כשני מליון לירות. זאת אומרת, יחטרנו לנו 9 מליון לירות. אנו חושבים, בהמלצת ועדת הכספים, להעביר מסעיפים אחרים בתקציב שלנו מסוים מסויים לצורך זה. על כך יש לנו ויכוח עם האוצר. אבל בודאי יסכימו גם האוצר להעביר מליון וחצי לירות לטעיף זה. ואת העדוף, 8 מליון לירות או פחות נצטרך לבקש מהתקציב של השנה הבאה. 2 מליון לירות כוללים חשלום חוב של החברה הקודמת בסך 800 אלף לירות.

ההכנסה ממכירת מאה אלף טון אטלג היא 3,5 מליון דולר. זאת אומרת, אפשר לקוות שבמחצית שנת 1955 המדינה תרוויח מהמפעל במטבע חוץ 5 עשר מוטף כ-2,5 מליון דולר.

והנה, אומדן ההוצאות לייצור 135 אלף טון אטלג בשנה:

פחת שנתי לתקופה של 20 שנה	-	1,000,000 ל"י
שכ"ע ומשכורת ל-350 עובדים, כולל הוצאות סוציאליות	+	1,500,000
דלק לכוח חשמלי ולייבוט	-	600,000
רביית על הללוואה בסך 16 מליון ל"י, אג"ח בסך 390 אלף לירות ומשיכות יתר	+	800,000
הוצאות אדמיניסטרטיביות, כולל המשרד בלונדון	=	375,000

4,775,000 ל"י

מחיר טון אטלג ביום המלח (לא ארוז) להוסיף שקים הוצאות הובלה, טפול ודמי נמל

36 ל"י	}
5 ל"י	
10 ל"י	
<hr/>	
51 ל"י	

טה"כ פ.ו.ב.
££££

מחיר האטלג בשוק מוערך במוצק של 12 ל"י (60 ל"י) לטונה פ.ו.ב. חיפה. הרווח הוא 9 לירות לטונה.

זהו מה שיטע לי למסור לכם. אני חושב שקבלתם תמונה די ברורה מה עשינו, מה עושים אנו ולמה מקווים אנו להגיע.

י. פורדר:
לי נדמה שדיון זה חשוב מאד, כי זה אחד המפעלים החשובים ביותר של המדינה, ועל כן אבקש את שר הפיתוח לאפשר לנו לקיים דיון רחב. המלחמה.

שר הפיתוח ד. יוסף:
בדרום הגיעו ל-40 אלף טון לחודש. לכן, אם אמרתי 4000 טון לחודש במפעל הישן, הרי זה המכסימום שהגיעו אליו מקודם.

י. פורדר:
האם המחיר של 12 ל"ש לטונה הוא מחיר בינלאומי? זה המחיר שבו אנו מוכרים כל הזמן. אבל מכרנו גם ב-13 ל"ש, ואפשר לקבל גם 14-16 ל"ש.

י. פורדר:
האם יש מאזן של החברה, ואם כן, האם אפשר לקבלו? כיצד מתנהלת החברה, והאם תפקידו של שר הפיתוח רק רק לפקח על פעולות החברה?

שר הפיתוח ד. יוסף:
למעשה משרדנו היה נאלץ לעשות גם דברים אחרים מלבד פיקוח, כל העניינים שם לא התקדמו. שנינו את ההנהלה, כי היה צורך בכך. כאשר ראינו שהעניינים אינם מתקדמים - וזה ענין של הרבה מליוני לירות - הרגשנו צורך להכנס בעצמנו לענין. הנהלת הענין היא כזאת: יש בורד. יו"ר מועצת המנהלים הוא מר קליר, וישנה הנהלה. להנהלה יש ועד פועל שמתכנס פעם או פעמים בשבוע. אבל העבודה מתנהלת על ידי החברה כמו כל חברה. כרגע יש מנהל בפועל של החברה, שהוא מר ציטרון. ואנו מחפשים אדם טוב לתפקיד של מנהל כללי. ניהלנו מו"מ עם אדם מאמריקה שיש לו נסיון רב בהנהלת מפעלים כאלה. אנו משתדלים לשכנעו לבוא לבקור בארץ, כי הוא צריך לצאת מתפקיד שבו הוא מקבל מסכורת גבוהה ולהתישב כאן. אינני יודע אם נצליח להשיג אותו. אבל זוהי המגמה. א. לא נצליח להשיגו, נצטרך למצוא אדם מתאים בארץ.

יש מהנדס הממונה על ניהול העבודה במפעל. נוסף לזה יש מעבדה שעוקבת אחרי כל תהליך הייצור ואוספת כל ידיעה, כי ללמוד באיזו מידה מנצלים את החמר באופן מכסימלי. נוסף לכך יש מעבדה מרכזית למחקר שחוקת תהליכי יצור חדשים. משרד הפיתוח מקבל דו"ח ב טוף כל חודש.

י. פורדר:
מה צעד דעת שר הפיתוח על אפשרות של גיוס כספים בצורה של מניות בארצות הברית לאחר תקופה מסויימת?

שר הפיתוח ד. יוסף:
אני חושב שצריך לעשות מאמצים בכיוון זה, כי זה מפעל שיביא תוצאות. אני הגעתי להסכם עם ממשלת ארה"ב שנביא לארץ מומחים לייעוץ בשטח החימי וההנדסי, שיכינו לנו דו"ח על המשקיות הכלכלית של המפעל, ודבר זה יוכל לטמט יסוד ללכת לצבור ולבקש שיטיקעו בספים במפעל. אני מקווה שדבר זה יצא לפועל.

ח. רוביין:
כיצד נפתרה שאלת המים המתוקים לשטיפה?

שר הפיתוח ד. יוסף:
אנו טומכים על שטיפה במי ים, כי המומחים אמרו לנו שדבר זה אפשרי, אם כי צריך לעשות זאת מטפר פעמים וזה עולה יותר. אבל ישנן סיכויים שחלק מהמים הדרושים למטרה זו נוכל למצוא במקום.

ח. רוביין:
האם המפעל קשור בענין השיווק עם הפירמה שהיה קשור בה קודם, ובאיזה שווקים אתם משווקים את

האשלג?

שר הפיתוח ד. יוסף: המפעל אינו קטור. עני הפירמה שהיה קטור צמה מקודם. אנו מטווקים במקום שאפשר לקבל מחיר טוב, מבלי להכנס לריב גלוי עם הטרסט הקיים בשטח זה. אנו מוכרים בעיקר לאנגליה, אירלנד ודרום אפריקה.

ח. רובין: לשי מה דרוש המטרד בלונדון?

שר הפיתוח ד. יוסף: בעניני הטיווק ועובדיה בו רק שני אנשים.

ח. רובין: לאחר שנפלה תכנית דמונה....

שר הפיתוח ד. יוסף: היא לא נפלה. לעת עתה אין מבצעים אותה.

ח. רובין: מה הן התכניות לשיכון הפועלים.

שר הפיתוח ד. יוסף: אנו מטפלים בענין זה יחד עם מטרד העבודה. ברור לי שנצטרך להקים מספר בתים למטה, בייחוד בשביל העובדים שצריכים להיות שם כל הזמן ולדעת לא רצוי להקים בתים בסדום, זה לרעת האנשים, זה חטא להוריד לשם ילדים, אני טבור שבסופו של דבר נקים בתים בדמונה.

ח. רובין: מדוע המטרד הראשי של החברה אינו יכול להיות בבאר טבע?

שר הפיתוח ד. יוסף: העברנו לשר את כל עבודות התכנון, וכל מה שיכולנו להעביר. שני דברים לא העברנו - המעבדה המחקרית שצריכה להיות בעיר אוניברסיטאית, וההנהלה המרכזית שאינה גדולה, כי היא צריכה לעמוד בקשרים על כל מיני ספקים בעולם הגדול.

א.מ. גניחובסקי: הא הבינותי נכון שאתם משלמים 4% רבית ונשאר רווח של 26%?

שר הפיתוח ד. יוסף: הרווח הוא 25 אחוז מההסקעה?

א.מ. גניחובסקי: מה הוא הרכב ההנהלה?

מר פלד: את בעלי המניות הקודמים מייצגים: מר גנלקו נר או בא כוחו מר צירטון, והינן גרינבאום הוא בא כוחו של י. ברודי. את סולל-בונה מייצג ש. מרגולין ואת הממשלה מייצגים: מר קליר - יו"ר מועצת המנהלים, מהנדס דרום ממשרד הפיתוח, ד"ר פיקר ממשרד ראש הממשלה, ספיר ממשרד האוצר ואני ממשרד הפיתוח.

א.מ. גניחובסקי: מה המצב ביחס לכשרות ושמירת הטבת במפעל?

שר הפיתוח ד. יוסף: את הבשר קונים אצל קצר המוכר בשר כשר. מצב הטבת אינו פשוט, כי אנו עומדים בפני ענין של עונה. לא אגיד לך זאת כעבור שנתים, אבל עכשו צריכים לעבוד בשלוש מטמרות 7 ימים בשבוע.

ש. דייך: כמה אנשים מתפרנסים ממפעל זה, וכמה מהם עולים חדשים?

שר הפיתוח ד. יוסף: במקום ישנם 700 איש ורובם עולים חדשים.

ש. דייך: התנאי העבודה של הפועלים במפעל זה יותר טובים מאשר במרכז הארץ? ואיפה גרים הפועלים?

שר הפיתוח ד. יוסף: כן. הפועלים גרים במחנה מיוחד.

היו"ר י. גורי: אני מודה לשר הפיתוח.

הישיבה נעולה.